

ÚJ IRÁNYOK A VÍZGAZDÁLKODÁSBAN

Vegyen részt Ön is településének, környezetének árvíz-, belvíz kezelése megváltoztatásában, a vízminőség, az élőhelyek és a területhasználat javításában!

Mire szolgál a konzultáció?

A Víz Keretirányelv (rövidítve VKI) egy új vízügyi szabályozás, amellyel az Európai Unió a társadalom és a természet érdekében a vizek hatékony és átfogó védelmét kívánja megvalósítani. Az irányelv keretet biztosít azoknak a szabályozásoknak, amelyek az édesvíz (folyók, patakok, tavak, felszín alatti vizek) „jó állapotba” hozását írják elő. Ennek a folyamatnak Ön is aktív részese lehet.

- 2006 decembere és 2007 júniusa között nyilvánosságra hoztuk a VKI megvalósításának ütemtervét.
- 2007 decembere és 2008 júniusa között Önnek lehetősége van arra, hogy részt vegyen a lakókörnyezetét érintő, legfontosabb vízgazdálkodási kérdések feltárásában és elmondhassa ezekről a véleményét.
- 2008 decemberéig a vízgazdálkodással foglalkozó szakemberek összesítik és feldolgozzák az Önök javaslatait, majd 2009 júniusáig felterjesztjük az országra érvényes vízgyűjtő-gazdálkodási tervet az Európai Uniónak.

Ez a vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazza majd azt a tervet, amellyel hazánk vizeinek állapotát javítjuk, a Víz Keretirányelv megfogalmazása szerint „jó állapotba” hozzuk.

A Víz Keretirányelv minden állampolgár számára lehetővé teszi a folyamatban való aktív részvételt. Ebben a konzultációs anyagban települése, környezete vízgazdálkodási kérdéseiről olvashat, valamint arról, hogyan fejezheti ki véleményét, hogyan vehet részt a folyamatban.

Hogyan érhetők el a célok?

A folyók, patakok, tavak állapotának javítása érdekében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium irányításával, más minisztériumokkal együttműködve **2009. végére el kell készülnie az egész országra kiterjedő vízgyűjtő-gazdálkodási tervnek.**

A tervezés hazánkban több szinten valósul meg:

- országos szinten,
- négy részvízgyűjtő (Duna, Tisza, Dráva, Balaton) szintjén,
- 42 tervezési alegység szintjén.

A tervezés előkészítése 2004-ben indult el Magyarországon. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium irányításával elkészült a magyarországi víztestek (folyó- és patak szakaszok, nagyobb tavak, felszín alatti vizek) feltérképezése. Ezt követően megvizsgálták, hogy az emberi tevékenységek milyen hatással vannak a vizekre, valamint számba vették, hogy mely területek képviselnek különleges értéket. Az eddigi és a jövőbeli vizsgálatok eredményeire támaszkodva

lehet majd meghatározni, hogy milyen intézkedések szükségesek ahhoz, hogy vizeink állapota javuljon. Ezek az intézkedések lehetnek például jogszabály módosítások, földterület használati változások, műtrágya- és vegyszerhasználat csökkentése, a víztakarékosság elősegítése, a szennyvizek tisztítása, vagy akár egyes vízfolyások, állóvizek természetes működésének részleges vagy teljes visszaállítása.

Mit tehet Ön az országos folyamatban?

Az országos tervezési folyamat ütemtervét 2006. december végén hozta nyilvánosságra a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. Egy évvel később, 2007. végére a tervezők nyilvánosságra hozták az általuk feltárt jelentős vízgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi problémákat. Ezt követően fél év áll a lakosság rendelkezésére ezek véleményezésre, megvitatására (2008. június 30-ig). A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság területén kialakított két tervezési alegység jelentős vízgazdálkodási problémáinak leírása az igazgatóság honlapján (www.kdvkovizig.hu) olvasható.

Mindezek alapján 2008. decemberéig fog elkészülni az országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv első változata, ami már a felvetett problémákat megoldó intézkedéseket fogja tartalmazni. Ehhez a tervezethez ismét hat hónapon át lehet majd hozzászólni.

Ha Ön lakóhelye vagy munkája révén érintett, illetve érdeklődik környezetének állapota iránt, kérjük, kövesse figyelemmel és kapcsolódjon be az egyeztetési folyamatba!

A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság területén kialakított tervezési alegységek

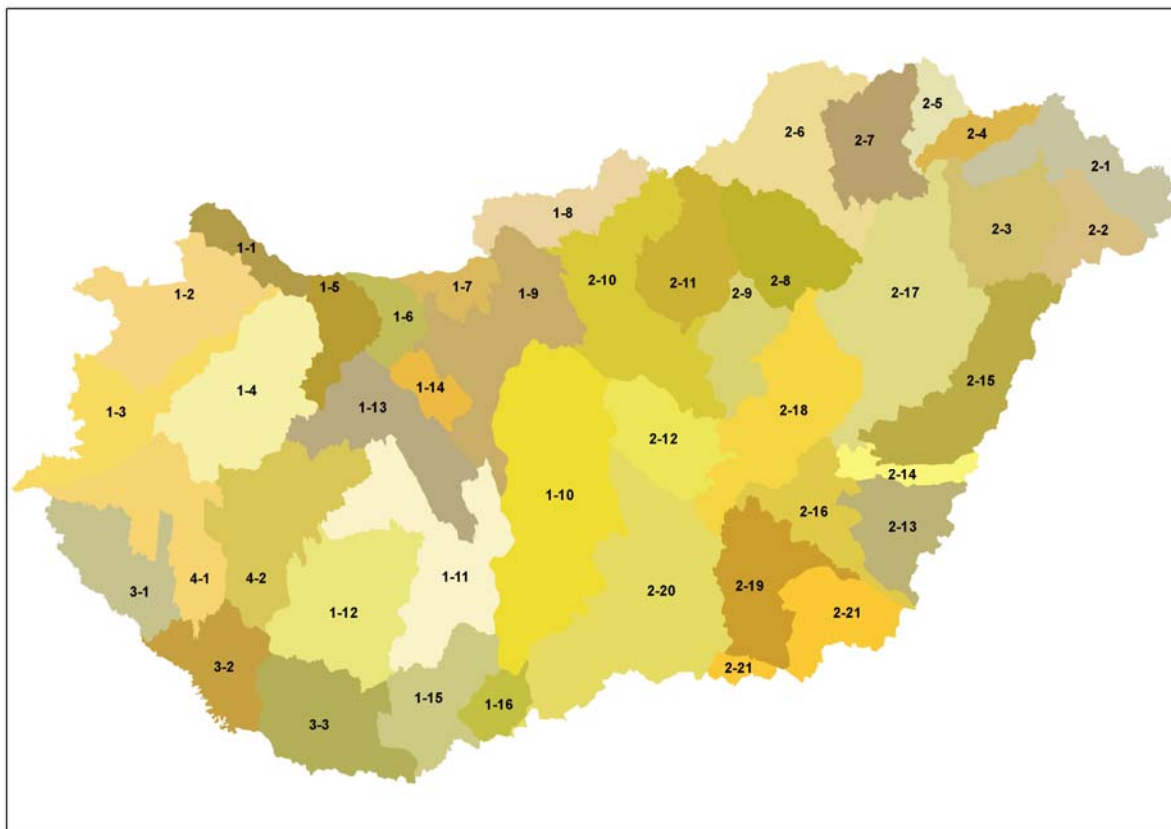
A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság területét, ahogy a 1. ábrán látható, nagyobb kiterjedésben négy tervezési alegység érinti. Közülük kettő részben, kettő teljes egészében az igazgatóság működési területén található. Ezek a tervezési egységek összesen 67 felszíni víztestre vannak felosztva. Ezek a víztestek lesznek az alapjai a későbbiekben megvalósuló vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésnek.

A víztestek tervezési egységenkénti megoszlása a következő:

- 1-8 Ipoly: 18 db víztest
- 1-9 Közép-Duna: 21 db víztest
- 1-10 Duna-völgyi főcsatorna: 6 db víztest
- 2-10 Zagyva: 22 db víztest

Az 1-10-es tervezési egység dokumentációját az Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Baján, a 2-10-es tervezési egység anyagát pedig a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Szolnokon állítja össze.

1. ábra: Tervezési alegységek a KDV-KÖVIZIG területén

A Víz Keretirányelvben előírt vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés jelenlegi szakaszában a természet- és környezetvédelmi szempontból jelentős vízgazdálkodási problémák (pl. szennyezés, belvízelvezetés, meder-átalakítás) feltárása és értékelése, valamint a lehetséges intézkedések előzetes áttekintése. A feltárt problémák, javaslatok a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (KDV-KÖVIZIG) koordinálásában kerülnek feldolgozásra.

Kérjük, olvassa el összefoglaló anyagunkat, és véleményével, javaslataival járuljon hozzá a vízgazdálkodási rendszer társadalmi szempontból is elfogadható fejlesztéséhez!

Az Közép-Duna tervezési egység fontosabb vízgazdálkodási kérdései

A Közép-Duna tervezési egység jelentős vízgazdálkodási kérdéseit vízügyi, környezet- és természetvédelmi szakemberek dokumentumba foglalták „Jelentős vízgazdálkodási kérdések. 1-6 Közép-Duna tervezési alegység” címmel. Ennek kivonatát az alábbiakban olvashatják.

A dokumentum, illetve az összefoglaló azt a célt szolgálja, hogy megismerjük a terület legfontosabb vízgazdálkodási kérdéseit, és közösen kidolgozzuk a vizek jó állapotához vezető stratégiákat, valamint közösen megtaláljuk a lehetséges megoldásokat.

A Közép-Duna egység vízgyűjtőjének rövid leírása

A közel 8600 km² területű Közép-Duna tervezési alegység meglehetősen különleges helyzetben van, mivel nem egységes vízgyűjtőterületet, hanem a Duna két partján lefutó kisvízfolyások vízgyűjtőinek sokaságát foglalja magába (2. ábra). Ezek a bal parton a Szob és a Csepel-sziget északi csúcsa között, a jobb parton pedig a Dömös és Dunaföldvár között érik el a Dunát. Ennek megfelelően a terület földrajzi felépítése is változatos: a bal parton ide tartozik a Börzsöny-hegység déli része, a Gödöllői-dombság nyugati szegélye és a hordalékkúp-teraszokkal tagolt Pesti-síkság keskeny északi elvégződése. A jobb parton a Dunántúli-középhegység részétől a Visegrádi-hegység, a Pilis, a Budai-hegység és a Zsámbéki-medence, a Gerecse és a Vértes egyes részei, illetve a déli irányból benyúló Mezőföld északi része csatlakozik a területhez.

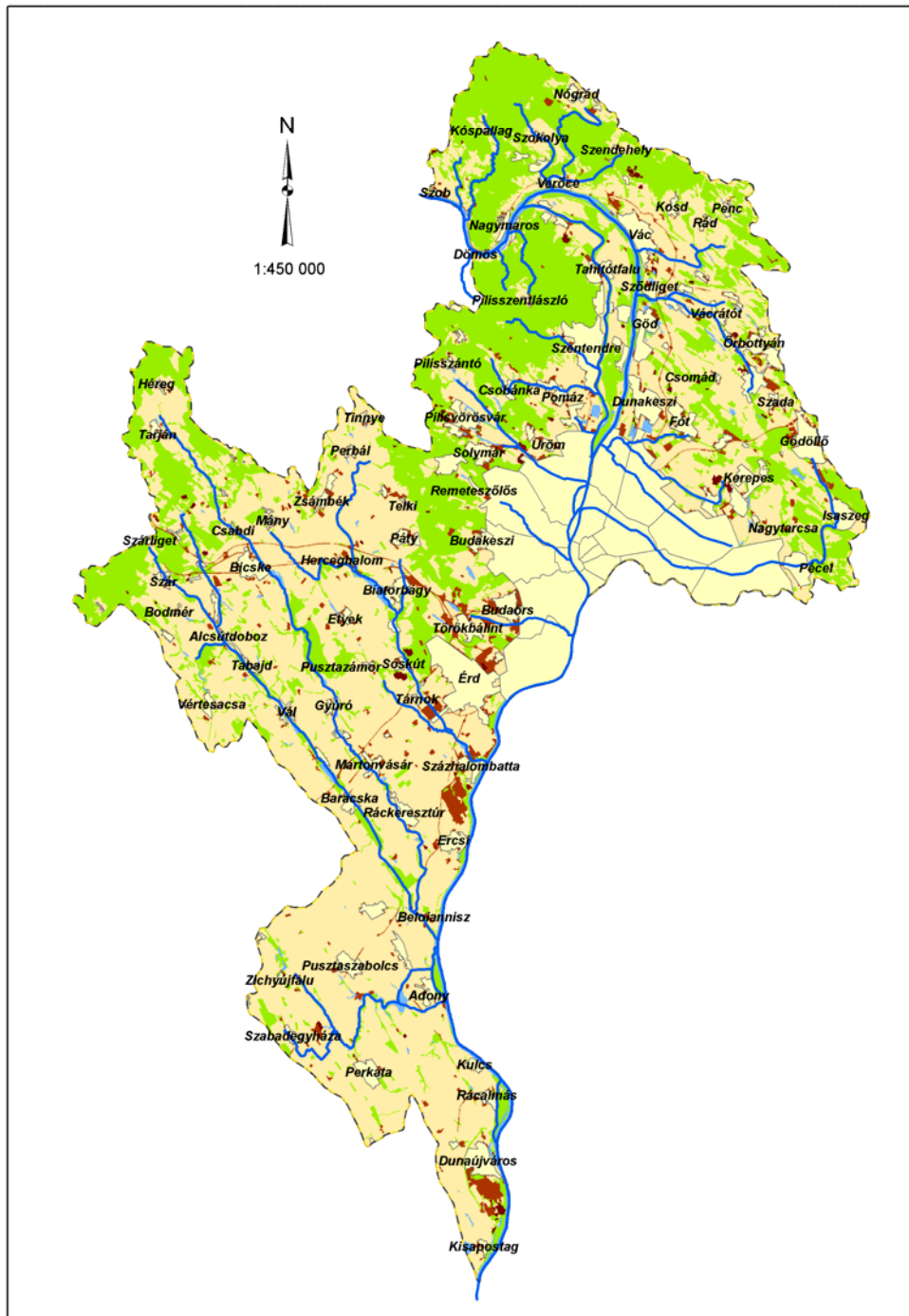
Ebből következően a terület éghajlati viszonyai is meglehetősen változatosak. Mind a csapadék mennyiségében, mind pedig az egyéb klímaviszonyokban jelentős különbségek fordulnak elő a hegyvidéki és az alföldi területek között. Emellett sok esetben – például a hegyvidékek zártabb medencéiben – a helyi viszonyok határozzák meg az előforduló éghajlati jelenségeket.

A területre jellemző változatosság a Dunát itt elérő kisvízfolyások vízjárásában is megmutatkozik. Az általánosan előforduló kora tavaszi, nyár eleji magasvizek mellett – a nagyobb csapadékérzékenység miatt – a nyári félévben többször is előfordulhatnak árvizek, illetve helyi vízkárok. Az előforduló legkisebb és legnagyobb vízhozamok aránya egy-egy esztendőn belül a több nagyságrendnyi különbséget is elérheti.

A tervezési egység területén összesen 140 lakott település található. Közülük a maga 23 kerületével Budapest főváros, illetve két megyei jogú város, Érd és Dunaújváros emelkedik ki. Összesen 22 városi rangú település található a területen. A településszerkezetben fontos helyet foglal el a budapesti agglomeráció 80 települése a maga – Budapesttel együtt – közel 2,5 millió fős népességével. A települések listája az 1. mellékletben látható.

<p>Az alábbiakban <u>aláhúzással jelöltük</u> azokat a szövegrészeket, amelyek egy-egy, vízgazdálkodást érintő problémára hívják fel a figyelmet.</p>
--

2. ábra. Az 1-9 Közép-Duna tervezési egység térképe

Duna-folyam

A Duna-folyam a terület ökológiai és gazdasági állapotát jelentősen befolyásolja, így komplex vízgazdálkodási problémát jelent. A magas szennyvízterhelés és a szélsőséges vízjárás hatással van a folyam ökológiai állapotára, továbbá a partszűrűsű vízbázisok minőségére és mennyiségére is. A Duna Szob-Kisapostag közötti szakaszán komoly problémát jelentenek a meglévő gázlók-és hajóút szűkületek, amelyek elsősorban a kisvizes időszakban jelentős korlátozást jelentenek a hajózásra nézve. Ezen a mintegy 140 km hosszúságú szakaszon 15 db gázló, illetve hajóút szűkület található. A gázlók rendezése azért is lényeges feladat, hiszen ez idáig már kisebb-nagyobb hajózási balesetek történtek, melyek a folyam élővilága és parti szűrűsű vízbázisok szempontjából több esetben komoly veszélyforrást jelentettek.

Szennyvíz

A területen található szennyvíztisztítók kapacitásának és tisztítási hatásfokainak javítása, foszfor, nitrát tartalom eltávolítása. A Budapest III. kerület Pók utcai átemelő üzembe helyezésével az Észak-pesti szennyvíztisztító csúcsterhelés közelébe kerül. Veresegyház és Dunakeszi szennyvíztisztító bővítése, korszerűsítése szükséges. A kistelepülések szennyvíztisztító telepei nem tudják a tömény szennyvizeket kellő hatásfokkal kezelni, ezzel szennyezik a kisvízfolyásokat. Hirtelen beérkező, nagyobb mennyiségű, nem kellően kezelt ipari szennyvizek és a lakossági csapadékvíz terhelések hosszabb időre zavart okozhatnak a szennyvíztisztító telepek működésében. A csepeli Központi szennyvíztisztító telep megépítése és beüzemelése után a Főváros szennyvizeinek mintegy 80 százaléka kerül megtisztításra, a Dél-budai regionális szennyvíztisztító telep létrehozása és beüzemelése után ez az arány elérheti a 100 százalékot, amire még a Dél-Budai agglomerációs területek szennyvizei is rákötésre kerülhetnek.

Felszín alatti vizek

Budapest, és ezen belül is főleg a pesti oldal ipari területei általánosságban véve szennyezettnek mondhatók. Főként Budapesten és az agglomerációban jelentős mértékű és nagyszámú felszín alatti vízszennyezések az ivóvízbázisokat is veszélyeztetik. Budapest, Vác, Fót, Szentendre, stb. vízbázisainak egy részén szennyezés már kimutatható, ezért elengedhetetlenül fontos ezen vízbázisok védőterületeinek kijelölése. A kármentesítés alatt nem álló, feltárt területek mentesítését meg kell oldani.

A térségben folyamatosan nyilvánul meg újabb és újabb érdeklődés termásvíz-felhasználásra alapozó gazdasági vállalkozások létesítése iránt. A jelenlegi ismeretek alapján azonban éppen a beruházói igények által leginkább célzott övezetekben – a kitermelhető vízkészletek lekötöttsége révén – a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján nincsen szabad vízkészlet. Ezért ezen ismeretek felülvizsgálatáig és az ezen alapuló új koncepció kidolgozásáig az újabb igények kielégítése szünetel. Ezzel együtt felmerül annak a lehetősége is, hogy az engedéllyel lekötött, de ki nem termelt vízkészletek nemzetgazdasági érdekből történő „újraosztása” is indokoltá válik.

Kavicsbánya tavak

A kavicsbányászat lefolyástalan talajvíztavakat, nyílt vízfelületeket hagyott maga után Budakalászon, Szentendrén, Vácott, ami fokozza a talajvíz és a rétegvizek veszélyeztetettségét. A tó a felszínről lefolyó szennyezéseket koncentrálna, öntisztuló képessége csekély. A terület

megbontásával az esetleges felszíni szennyezések könnyen a felszín alatti vizek áramlási útjába kerülhetnek, a terület szennyezéssel szembeni érzékenysége megnő. A terület vízháztartása szempontjából alapvető változás a nagy szabad vízfelület, amely a párolgás miatt jelentős, állandó vízvesztést jelent. Így a tó jelentős vízleszívó hatással is jelentkezik. A terület vízforgalmának megváltozása a víz mennyiségi, minőségi viszonyaira, és az élővilág életfeltételeire is kihat.

Hosszirányú átjárhatóság

Az alegység vízgyűjtő víztestein lévő völgyzárógátas halas- és horgásztavak, tározók, duzzasztó művek, vízkormányzó műtárgyak esetében nem biztosított a hosszirányú átjárhatóság. Elkerülő csatorna és hallépcső sok helyen nem épült. Ez meggátolja az állatfajok szabad hosszirányú vándorlását, és ez által rontja a jó ökológiai állapot kialakulását. Kiemelt feladat a kisvízfolyásokon különböző hasznosítási céllal tervezett és létesített tározók összehangolt üzemeltetése.

Konzultációs kérdések

1. Van olyan kiegészítése, információja, amelyet fontosnak tart a tervezők, vízügyi szakemberek tudtára adni? Van tudomása egyéb, a vízgyűjtőterületet érintő problémáról, amelyre felhívja a tervezők figyelmét?
2. A szövegben aláhúzással kiemeltük a problémákat, veszélyeket, ahol lehetséges volt, feltüntettük megoldási lehetőségüket. Milyen egyéb megoldási lehetőséget ajánlana még?

Véleményét az alábbi elérhetőségekre küldheti:

- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 1088 Budapest, Rákóczi út 41. Tel.: 1/477-35-00, Fax: 1/477-35-19, E-mail: titkarsag@kdvvizig.hu

Az 1-9 Közép-Duna tervezési alegység területén elhelyezkedő települések listája

Budapest

Budapest I. ker. Budavár
 Budapest II. ker.
 Budapest III. ker. Óbuda-Békásmegyér
 Budapest IV. ker. Újpest
 Budapest V. ker. Belváros-Lipótváros
 Budapest VI. ker. Terézváros
 Budapest VII. ker. Erzsébetváros
 Budapest VIII. ker. Józsefváros
 Budapest IX. ker. Ferencváros
 Budapest X. ker. Kőbánya
 Budapest XI. ker. Újbuda
 Budapest XII. ker. Hegyvidék
 Budapest XIII. ker. Angyalföld
 Budapest XIV. ker. Zugló
 Budapest XV. ker. Rákospalota, Pestújhely, Újpalota
 Budapest XVI. ker. Árpádföld, Cinkota, Mátyásföld, Rákosszentmihály, Sashalom
 Budapest XVII. ker. Rákosmente
 Budapest XVIII. ker. Pestszentlőrinc-Pestszentimre
 Budapest XIX. ker. Kispest
 Budapest XX. ker. Pesterzsébet
 Budapest XXI. ker. Csepel
 Budapest XXII. ker. Budafok-Tétény
 Budapest XXIII. ker. Soroksár

Adony	Erdőkertes	Mogyoród
Alcsútdoboz	Etyek	Nagyegyháza
Baracska	Felcsút	Nagykovácsi
Beloianisz	Fót	Nagymaros
Berkenye	Göd	Nagytarcsa
Berkipusztá	Gödöllő	Nagyvenyim
Besnyő	Gyarmatpuszta	Nógrád
Biatorbágy	Gyertyános	Óbarok
Bicske	Gyúró	Órbottyán
Bodmér	Herceghalom	Pálhalma
Börzsönyliget	Héreg	Pálmajor
Budajenő	Horány	Páty
Budakalász	Isaszeg	Pécel
Budakeszi	Iváncsa	Penc
Budaörs	Kajászó	Perbál
Csabdi	Katalinpuszta	Perkáta
Csobánka	Kerepes	Pilisborosjenő
Csomád	Kisapostag	Pilisvörösvár
Csömör	Kismaros	Pilisszántó
Csörög	Kisoroszi	Pilisszentiván
Diósd	Kistarcsa	Pilisszentkereszt
Dobogókő	Kosd	Pilisszentlászló
Dömös	Kóspallag	Pócsmegyer
Dunabogdány	Kulcs	Pomáz
Dunakeszi	Leányfalu	Pusztaszabolcs
Dunaújváros	Mány	Pusztazámor
Ercsi	Martonvásár	Rácalmás
Érd	Mélykút	Ráckeresztúr

Rád
Remeteszőlős
Solymár
Sóskút
Surány
Szabadegyháza
Szabadságliget
Szada
Szár
Szárliget
Százhalombatta
Szendehely
Szentendre
Szigetmonostor
Szilasliget
Szob

Szokolya
Sződ
Szódliget
Tabajd
Tahi
Tahitótfalu
Tarján
Tárnok
Telki
Tinnye
Tordas
Tök
Törökbálint
Újbarok
Üröm
Vác

Vácduka
Váchartyán
Vácrátót
Vál
Vasztélypuszta
Veresegyház
Verőce
Vértesacsa
Vértesboglár
Vérteskozma
Visegrád
Zebegény
Zichyújfalu
Zsámbék

KDVI-KÖVIZIC